

Derde Partij Interventie voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in de zaak Barry t. België, zaak n° 47836/21

Het leeftijdsonderzoek van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV)

MAART 2022

Plate-forme mineurs en exil
Platform kinderen op de vlucht

1. Volgens cijfers die Myria in januari presenteerde, hebben het afgelopen jaar 2680 niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV's) in België om internationale bescherming verzocht. In januari waren het er 299 (cijfers van de Dienst Vreemdelingenzaken). In december vorig jaar verbleven 428 NBMV in de Fedasil opvangstructuren, die maximaal bezet zijn (cijfers Fedasil). In 2021 (tot oktober) uitte de Dienst Voogdij (DV) in 2628 gevallen twijfels over de minderjarigheid van een jongere. In 1991 van deze gevallen liet de DV medische tests uitvoeren, wat neerkomt op 75%. In 2020 uitte de DV in 1827 gevallen twijfels over de minderjarigheid van een jongere. In 941 van deze gevallen liet de DV medische tests uitvoeren, wat neerkomt op 51%.¹ Het leeftijdsonderzoek werd tussen maart en juni 2020 tijdelijk opgeschort wegens covid-19. Dit verklaart het lagere aantal tests dat in 2020 werd uitgevoerd.² In 2019 uitte de DV in 2546 gevallen twijfels over de minderjarigheid van een jongere. In 1343 van deze gevallen liet de DV medische tests uitvoeren, wat neerkomt op 53%.³ Momenteel zijn er 3104 voogdijen in behandeling en in januari werden 274 nieuwe voogdijen benoemd en 128 voogdijen beëindigd.

2. Zoals het Hof uit bovenstaande cijfers kan opmaken, is de kwestie van de leeftijdsonderzoeken in België niet gering, en heeft het een aanzienlijke invloed op het leven van veel kinderen. De auteurs schrijven over 'kinderen', want tot het tegendeel is bewezen, geniet een jongere die zich als minderjarige voordoet, het vermoeden van minderjarigheid. Door in 1991⁴ het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) te ratificeren, heeft België zich ertoe verbonden bij al zijn beslissingen steeds het hoger belang van het kind voor ogen te houden: "*1. Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging. 2. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuur maatregelen. 3. De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht*".⁵

3. Op dit punt willen de auteurs wijzen op de beslissing van het VN-Comité voor de Rechten van het Kind in N.B.F. tegen Spanje, nr. 11/2017: "*12.3 Het Comité is van mening dat de vaststelling van de leeftijd van een jongere die beweert minderjarig te zijn van het grootste belang is, aangezien de uitkomst van deze procedure vaststelt of de persoon in kwestie al dan niet in aanmerking komt voor nationale bescherming als kind. Evenzeer, en van groot belang voor het Comité, is het genot van de in het Verdrag vastgelegde rechten gekoppeld aan deze vaststelling. Het is daarom van het grootste belang dat er een geschikte procedure is voor het bepalen van de leeftijd en dat de resultaten via een beroepsprocedure kunnen worden aangevochten. Zolang de beroepsprocedure loopt, moet de betrokkene het voordeel van de twijfel krijgen en als een kind worden behandeld. Daarom is het Comité van mening dat het belang van het kind tijdens het gehele leeftijdsbepalingsproces voorop moet staan*".

4. In het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over "De bescherming van niet-begeleide minderjarige migranten in Europa" is een reeks aanbevelingen gedaan.⁶ Hier volgen enkele citaten die relevant zijn voor de zaak in casu: "*1.1. Het EESC herhaalt zijn aanbeveling dat het beginsel van "het belang van het kind" voorrang moet hebben op alle andere bepalingen van nationaal en internationaal recht (...)* 1.4. *Het Comité is van mening dat het beginsel van "het belang van het kind" voorrang moet hebben op alle andere bepalingen van nationaal en internationaal recht (...). Het EESC herhaalt zijn oproep aan de lidstaten om ervoor te zorgen dat kinderen in een irreguliere situatie in de eerste plaats als kinderen worden beschermd, en wel door nationale kindbeschermingssystemen. (...)* 1.10. *Het Comité herinnert eraan dat volgens het beginsel van het "vermoeden*

¹ Belgische kamer van Volksvertegenwoordigers, Commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken, parlementaire vraag, 55-2-00762.

² Myria, contactvergadering, 21.10.2020, §660.

³ Belgische kamer van Volksvertegenwoordigers, Commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken, parlementaire vraag, 55-2-00762.

⁴ Wet van 25 november 1991 houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de rechten van het kind aangenomen te New York op 20 november 1989, Belgisch Staatsblad, 17.01.1992.

⁵ Artikel 3 van het Verdrag inzake de rechten van het kind aangenomen door de Wet van 25 november 1991 houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de rechten van het kind aangenomen te New York op 20 november 1989, Belgisch Staatsblad, 17.01.1992.

⁶ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de bescherming van niet-begeleide minderjarige migranten in Europa, J.O.U.E, n ° C429/24, 11.12.2020.

van minderjarigheid" een jongere die zich als minderjarige aandient, als zodanig moet worden beschouwd totdat een rechterlijke beslissing werd uitgesproken".

5. Ook de Belgische Grondwet neemt dit begrip *sensu stricto* over in artikel 22bis: "Elk kind heeft recht op eerbiediging van zijn morele, lichamelijke, geestelijke en seksuele integriteit. Elk kind heeft het recht zijn mening te uiten in alle aangelegenheden die het aangaan; met die mening wordt rekening gehouden in overeenstemming met zijn leeftijd en zijn onderscheidingsvermogen. Elk kind heeft recht op maatregelen en diensten die zijn ontwikkeling bevorderen. **Het belang van het kind** is de eerste overweging bij elke beslissing die het kind aangaat. De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen deze rechten van het kind".⁷

6. Deze *Third Party Intervention* moet worden gelezen in samenhang met de interventie van de Liga voor Mensenrechten, met wie de auteurs nauw samenwerken.

Noodzaak van de toewijzing van een voogd, advocaat, en geïnformeerde toestemming

7. De auteurs zouden graag informatie voorleggen over het verkrijgen van toestemming van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen voor een medische test en over de procedurele waarborgen die een dergelijke procedure moet omhelzen, met name de aanwijzing van een voogd en een advocaat voor het betrokken kind.

8. De gids van de Raad van Europa 'Age Assessment for Children in Migration: A human rights based approach', geeft een verhelderende uitleg van wat valt onder het recht om gehoord te worden van een kind bij een leeftijdsonderzoek: "Het recht van een kind om vrijelijk zijn of haar mening te uiten en te laten meewegen, is een fundamenteel recht en een essentiële waarborg voor de eerbiediging van kinderen als houders van rechten. (...) Het recht van kinderen op participatie impliceert dat zij toegang hebben tot kindvriendelijke informatie en procedures, advies en juridische vertegenwoordiging".⁸

Toestemming voor leeftijdstests: het recht van het kind om te worden gehoord en geïnformeerd te zijn

9. Het recht om te worden gehoord is een procedureel recht van het kind; artikel 12, §2, van het IVRK bepaalt dat "hiertoe wordt het kind met name in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht".⁹ Specifiek met betrekking tot immigratie- en asielprocedures stelt het VN-Comité inzake de rechten van het kind in zijn Algemeen Commentaar nr. 12 (CRC/C/GC/12, §123): "Kinderen die met hun ouders in een land aankomen op zoek naar werk of als vluchteling, bevinden zich in een bijzonder kwetsbare situatie. Daarom is het dringend noodzakelijk dat hun recht om hun mening te geven over alle aspecten van immigratie- en asielprocedures volledig wordt gerespecteerd".

10. De gids van de Raad van Europa (ibid. §8) geeft richtsnoeren voor de eerbiediging van het recht van kinderen op participatie en toestemming in procedures voor leeftijdsbepaling, en stelt: "Een leeftijdsonderzoek mag niet plaatsvinden zonder de geïnformeerde toestemming van het kind. Tijdens de procedure moet het kind worden geïnformeerd over zijn of haar rechten, met inbegrip van het recht om toestemming te geven of te weigeren, en over de implicaties van een dergelijke keuze".¹⁰

11. Artikel 25 van de EU-richtlijn betreffende procedures voor internationale bescherming bepaalt dat het vermoedelijke kind en/of zijn vertegenwoordiger met kennis van zaken moeten instemmen: "5. In geval van een medisch onderzoek zorgen de lidstaten ervoor dat: Wanneer een dergelijk medisch onderzoek wordt verricht, zorgen de lidstaten ervoor dat: a) de niet-begeleide minderjarige, voordat het verzoek om internationale bescherming wordt behandeld, in een taal die hij begrijpt of waarvan redelijkerwijze kan worden aangenomen dat hij deze begrijpt, in kennis wordt gesteld van het feit dat mogelijk een medisch onderzoek zal worden verricht om zijn leeftijd vast te stellen. Daarbij wordt onder meer informatie verstrekt over de onderzoeksmethode en over de mogelijke gevolgen van het medische onderzoek voor de behandeling van het verzoek om internationale bescherming, als ook over de gevolgen indien de niet-begeleide minderjarige weigert het medische onderzoek te

⁷ Artikel 22bis van de Belgische Grondwet van 1830.

⁸ Raad van Europa, A guide for policy makers - AGE ASSESSMENT FOR CHILDREN IN MIGRATION - A human rights-based approach, December 2019, [hier](#) raadpleegbaar, p. 19.

⁹ Verdrag inzake de rechten van het kind, art. 12§2, [hier](#) beschikbaar.

¹⁰ Raad van Europa, A guide for policy makers - AGE ASSESSMENT FOR CHILDREN IN MIGRATION - A human rights-based approach, December 2019, [hier](#) raadpleegbaar, p. 10.

ondergaan; b) de niet-begeleide minderjarige en/of zijn vertegenwoordiger ermee instemt dat een medisch onderzoek wordt verricht om de leeftijd van de betrokken minderjarige vast te stellen, en dat c) de beslissing tot afwijzing van een verzoek om internationale bescherming door een niet-begeleide minderjarige die heeft geweigerd een medische onderzoek te ondergaan, niet enkel op die weigering wordt gebaseerd."¹¹

12. De formulering van de toestemming door de veronderstelde minderjarige moet worden voorafgegaan door geschikte informatie. De gids van de Raad van Europa (ibid. §8) gaat dieper in op dit verband tussen informatie en instemming met het leeftijdsonderzoek door te stellen dat "*het verstrekken van informatie bijzonder belangrijk is in de context van medische leeftijdsonderzoeksprocedures: zonder inzicht in de medische en juridische gevolgen van een medisch onderzoek kan een kind geen geïnformeerde toestemming geven*".¹²

13. Met betrekking tot het adequaat informeren van kinderen in migratie, roept de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa in haar Resolutie 2195 (2017) de lidstaten op om "*niet-begeleide migrantenkinderen in een taal die zij begrijpen betrouwbare informatie te verstrekken over leeftijdsbepalingsprocedures, zodat zij de verschillende fasen van het proces waaraan zij zullen worden onderworpen en de gevolgen daarvan volledig kunnen begrijpen*".¹³

14. Deze resolutie is in overeenstemming met de richtsnoeren van het Comité van ministers van de Raad van Europa over kindvriendelijke justitie, waarin het volgende staat: "*Vanaf hun eerste contact met justitie of andere relevante autoriteiten (zoals de politie, immigratiediensten, onderwijs-, sociale of gezondheidsdiensten) en gedurende dit hele proces moeten kinderen en hun ouders snel en adequaat worden geïnformeerd*".¹⁴

15. Wat betreft de wijze waarop kinderen in een migratiesituatie moeten worden geïnformeerd, bepaalt het VN-Comité inzake de rechten van het kind "*dat deze kinderen in hun eigen taal alle relevante informatie moeten krijgen over hun rechten, de beschikbare diensten, met inbegrip van communicatiemiddelen, en de immigratie- en asielprocedure, zodat zij hun stem kunnen laten horen en in de procedure de nodige aandacht krijgen*". (CRC/C/GC/12, §123).

16. Geïnformeerde toestemming houdt derhalve in dat informatie op een toegankelijke manier en in een taal die het kind begrijpt, wordt verstrekt, en dat wordt nagegaan of het vermeende kind de verstrekte informatie werkelijk heeft begrepen.¹⁵

17. In de gids van de Raad van Europa (ibid. §8) staat ook: "*Uit de werkzaamheden van de Raad van Europa in de lidstaten blijkt dat kinderen over het algemeen niet voldoende worden geïnformeerd over hun rechten of over de procedures voor leeftijdsbepaling. Om te voldoen aan de verplichtingen uit hoofde van het Verdrag inzake de rechten van het kind, moeten de staten kinderen voor, tijdens en na de leeftijdsbepaling informeren over de procedures en de gevolgen ervan, zodat zij een geïnformeerde mening kunnen formuleren, waarmee rekening moet worden gehouden overeenkomstig hun maturiteits- en begripsniveau*".¹⁶

Toewijzing van een voogd en een advocaat, fundamentele procedure garantie voor het leeftijdsonderzoek

18. Het VN-Comité inzake de Rechten van het Kind heeft naar aanleiding van verschillende individuele mededelingen vastgesteld dat er een rechtstreeks verband bestaat tussen het niet aanwijzen van een wettelijke vertegenwoordiger¹⁷ voor het kind tijdens het leeftijdsonderzoek en de schending van zijn of haar procedurele rechten uit hoofde van de artikelen 3 en 12 van het Verdrag: "*8.12 Het [het comité] herinnert eraan dat de verdragsluitende staten verplicht zijn om alle jonge vreemdelingen die beweren minderjarig te zijn, zo spoedig mogelijk na hun aankomst op het grondgebied gratis bijstand te verlenen door een gekwalificeerde wettelijke vertegenwoordiger en, indien nodig, een tolk (...). Zij is van mening dat het verzekeren van de vertegenwoordiging*

¹¹ Richtlijn 2013/32/EU van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming, artikel 25. Waarborgen voor niet-begeleide minderjarigen.

¹² Raad van Europa, A guide for policy makers - AGE ASSESSMENT FOR CHILDREN IN MIGRATION - A human rights-based approach, December 2019, [hier](#) raadpleegbaar, p. 20.

¹³ Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa, Resolutie 2195 (2017), 'Child-friendly age assessment for unaccompanied migrant children', §6.2, [hier](#) raadpleegbaar.

¹⁴ Comité van Ministers van de Raad van Europa, Richtsnoeren voor kindvriendelijke justitie, vastgesteld door het Comité van Ministers van de Raad van Europa op 17 november 2010, IV.A.1.1., [hier](#) raadpleegbaar, pagina 20.

¹⁵ K. Fournier, 'Leeftijdsschatting van niet-begeleide minderjarigen (NBMV) in vraag: Probleemstelling, analyse en aanbevelingen, september 2017, [hier](#) raadpleegbaar, p. 16.

¹⁶ Raad van Europa, A guide for policy makers - AGE ASSESSMENT FOR CHILDREN IN MIGRATION - A human rights-based approach, December 2019, [hier](#) raadpleegbaar, p. 19.

¹⁷ Niet opgevat als een voogd door het VN-Comité voor de Rechten van het Kind.

van deze personen tijdens de leeftijdsbepalingsprocedure een essentiële waarborg vormt voor de eerbiediging van hun belangen en hun recht om te worden gehoord (...). Gebeurt dit niet, dan vormt dit een schending van de artikelen 3 en 12 van de Overeenkomst, aangezien de leeftijdsbepalingsprocedure het uitgangspunt is voor de toepassing van de Overeenkomst. Het ontbreken van een adequate vertegenwoordiging kan leiden tot een ernstig onrecht".¹⁸

19. In zijn beslissing, N.B.F. tegen Spanje, 11/2017, heeft het Comité voor de Rechten van het Kind ook een verband gelegd tussen het gebrek aan respect voor het voordeel van de twijfel ten gunste van het kind en het gebrek aan vertegenwoordiging "12.8 (...) Het [het Comité] is van mening dat het vergemakkelijken van de vertegenwoordiging van dergelijke personen tijdens de leeftijdsbepalingsprocedure neerkomt op het geven van het voordeel van de twijfel en een essentiële garantie vormt voor de eerbiediging van hun belangen en hun recht om te worden gehoord".

20. Specifiek met betrekking tot juridische vertegenwoordiging stelt de Raad van Europa (ibid. §8) het volgende: "Kinderen moeten ook toegang hebben tot juridisch advies en vertegenwoordiging met betrekking tot het leeftijdsbeoordelingsproces en geïnformeerd worden over de mogelijke gevolgen van een weigering om een dergelijke beoordeling te ondergaan".¹⁹

21 In C.O.C v. Spanje, 063/2018, heeft het Comité de betrokken staat daarom aanbevolen "(ii) Dat aan de betrokken jongeren onverwijld en kosteloos een gekwalificeerde wettelijke vertegenwoordiger of een andere vertegenwoordiger wordt toegewezen, dat de particuliere advocaten die zijn aangewezen om hen te vertegenwoordigen, worden erkend en dat alle wettelijke vertegenwoordigers of andere vertegenwoordigers hen tijdens de procedure mogen bijstaan; (b) Ervoor te zorgen dat aan niet-begeleide jongeren die beweren jonger dan 18 jaar te zijn, zo spoedig mogelijk een bevoegde voogd wordt toegewezen, ook zolang de leeftijdsbepalingsprocedure nog loopt".²⁰

22. Het Comité voor de Rechten van het Kind benadrukt de noodzaak van de aanstelling van een voogd en wettelijke vertegenwoordiging "staten moeten [...] een voogd of een raadsman aanstellen zodra het niet-begeleide of van hun familie gescheiden kind als zodanig is geïdentificeerd en dit blijven doen totdat het kind meerderjarig wordt of het grondgebied verlaat en/of niet langer permanent onder de rechtsmacht van de staat valt, in overeenstemming met het Verdrag en andere internationale verplichtingen. [...] Elk kind dat betrokken is bij een asielpprocedure of bij een administratieve of gerechtelijke procedure moet, naast de diensten van een voogd, in aanmerking komen voor wettelijke vertegenwoordiging" (N.B.F. tegen Spanje, 11/2017, par. 12.8.).

23. De Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa heeft in haar Resolutie 2195 (2017) de lidstaten opgeroepen "een voogd aan te wijzen om elk niet-begeleid migrantenkind individueel bij te staan tijdens de leeftijdsbepalingsprocedure".²¹

24. Vervolgens heeft het Comité van Ministers van de Raad van Europa in 2019 aanbevolen dat staten "Wanneer er onzekerheid bestaat over de vraag of een persoon een kind is, zelfs nadat de nationale procedures voor leeftijdsbepaling zijn voltooid, moeten de staten hem of haar een voogd geven of de garantie dat zijn of haar rechten door een bevoegde autoriteit zullen worden geëerbiedigd".²² Het Comité preciseert: "De getroffen maatregelen moeten de voogden toestaan en machtigen om het niet-begeleide of van hun familie gescheiden kind te informeren, bij te staan, te begeleiden en, waar nodig en bij wet bepaald, de beperkte handelingsbekwaamheid van het kind te compenseren in procedures en beslissingen die het betreffen. In het kader van zijn of haar opdracht moet de voogd met name: (...) i. samenwerken met de bevoegde autoriteiten om de belangen van het kind te beschermen, bijvoorbeeld tijdens de identificatie- en leeftijdsbepalingsprocedures en de procedures voor het opsporen van het gezin".²³

¹⁸ Comité voor de Rechten van het Kind, C.O.C. c. Spanje, 063/2018, §8.12, [hier](#) raadpleegbaar.

¹⁹ Raad van Europa, A guide for policy makers - AGE ASSESSMENT FOR CHILDREN IN MIGRATION - A human rights-based approach, December 2019, [hier](#) raadpleegbaar, p. 21

²⁰ Comité voor de Rechten van het Kind, C.O.C. c. Spanje, 063/2018, §10.

²¹ Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa, Resolutie 2195 (2017), 'Child-friendly age assessment for unaccompanied migrant children', §6.3.

²² Comité van Ministers van de Raad van Europa, Aanbeveling CM/Rec(2019)11, 'effective guardianship for unaccompanied and separated children in the context of migration', principe 3 - Benoeming of aanwijzing van voogden zonder onnodige vertraging, [hier](#) raadpleegbaar.

²³ Ibid., principe 4 - juridische verantwoordelijkheden en taken van de voogd.

25. In het FRA-rapport 'Guardianship systems for unaccompanied children in the European Union: developments since 2014' staat: "De procedurerichtlijn van de EU vereist de toestemming van het kind en/of zijn wettelijke vertegenwoordiger als de beoordeling een medisch onderzoek omvat. In de meeste lidstaten wordt echter pas een voogd benoemd nadat uit een leeftijdsonderzoek is gebleken dat de betrokkene jonger is dan 18 jaar. Volgens het Europees Ondersteuningsbureau voor Asielzaken (EASO) staan de meeste lidstaten toe dat een onafhankelijk persoon bij het leeftijdsonderzoek aanwezig is. Dit kan een advocaat zijn, een maatschappelijk werker, een personeelslid van een ngo, een vriend of, in sommige gevallen, een voogd of wettelijk vertegenwoordiger indien deze reeds zijn aangesteld. Wanneer vóór de leeftijdsbepaling een voogd wordt aangewezen, kan deze een belangrijke rol spelen bij de ondersteuning van het kind. De meest voorkomende taken van de voogd zijn het verlenen van toestemming voor een medisch onderzoek, het verstrekken van informatie en het vergezellen van het kind naar het medisch onderzoek" (vertaling uit het Engels door de auteurs).²⁴

Vorming van professionals

26. Wat tenslotte de procedurele waarborgen betreft, is het interessant te wijzen op de bijdrage van het Comité van de Verenigde Naties voor de rechten van het kind met betrekking tot de opleiding van de betrokken professionals. In tal van besluiten met betrekking tot de leeftijdsbepaling van minderjarigen beveelt het Comité voor de Rechten van het Kind Spanje aan "te voorzien in opleiding over de rechten van migrantenkinderen, en met name over de algemene opmerking nr. 6 van het Comité en de gezamenlijke algemene opmerkingen nrs. 3 en 4 van het Comité inzake de bescherming van de rechten van alle migrerende werknemers en hun gezinsleden en nrs. 22 en 23 van het Comité voor de Rechten van het Kind (2017), aan immigratieambtenaren, politieambtenaren, openbare aanklagers, rechters en andere relevante professionals" (zie onder meer M.B. tegen Spanje, 28/2017, §10.).

Voorlopige voogdij

27. Een persoon die beweert minderjarig te zijn, wordt verondersteld minderjarig te zijn totdat het tegendeel is bewezen, en moet daarom een voorlopige voogd krijgen zodra het signalement is gedaan. De Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa benadrukt dit vermoeden van minderjarigheid.²⁵ De Raad van Europa heeft een gids gepubliceerd over het bepalen van de leeftijd van kinderen bij migratie, waarin het vermoeden van minderjarigheid een centrale rol speelt.²⁶ Ten slotte heeft ook het VN-Comité voor de rechten van het kind geoordeeld dat een persoon die aan een leeftijdsonderzoek wordt onderworpen, in aanmerking moet komen voor dit vermoeden van minderjarigheid en gedurende de gehele procedure als een kind moet worden behandeld.²⁷

28. Het uitvoeren van medische tests in het kader van het leeftijdsonderzoek wordt beschouwd als een administratieve handeling, omdat zij gevolgen hebben voor de verblijfs- en opvangprocedures, en mogen daarom pas worden uitgevoerd nadat de voogd, die de wettelijke vertegenwoordiger van de jongere is, is aangewezen. De Belgische wet voorziet in de mogelijkheid om een voorlopige voogd aan te stellen, maar van deze mogelijkheid wordt slechts in uitzonderlijke gevallen gebruik gemaakt: "Art. 8.§1. Wanneer volgens de dienst Voogdij is komen vast te staan dat de persoon die onder zijn hoede is gesteld voldoet aan de voorwaarden bedoeld [1 in artikel 5 of in artikel 5/1]1, wordt onmiddellijk een voogd aangewezen. §2. De beslissing luidens welke een voogd is aangewezen wordt onmiddellijk aan laatstgenoemde ter kennis gebracht alsook aan de overheden bevoegd voor asiel, toegang tot het grondgebied, verblijf en verwijdering en aan iedere andere betrokken overheid. Aan de minderjarige wordt onverwijld meegedeeld wie zijn voogd is en informatie verschaft over het voogdijregime".²⁸

29. Ook het Europees Economisch en Sociaal Comité herinnert aan deze verplichting om zich zo spoedig mogelijk door een voogd te laten bijstaan: "1.9. Het EESC herhaalt dat alle minderjarige kinderen zo snel mogelijk moeten worden bijgestaan door een bevoegde voogd, die in kennis moet worden gesteld van alle beslissingen die op hen betrekking hebben en hen gedurende de hele procedure moet bijstaan. Deze voogd moet altijd in het belang van

²⁴ European Union Agency for Fundamental Rights, 'Guardianship systems for unaccompanied children in the European Union – Developments since 2014', 15.02.2022, [hier](#) raadpleegbaar, p. 61.

²⁵ Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa, Resolutie, 'Unaccompanied children in Europe: issues of arrival, stay and return' (1810/2011), para. 5.10., [hier](#) raadpleegbaar.

²⁶ Council of Europe, Age assessment for children in migration, A human rights-based approach, A guide for policy makers, december 2019.

²⁷ Ibidel

²⁸ Artikel 8, programmawet van 24 december 2022: voogdij over niet begeleide minderjarige vreemdelingen, Belgisch Staatsblad, 31.12.2002.

het kind kunnen handelen en mag geen belangenconflict hebben met de nationale diensten voor kinderbescherming".²⁹

Het begrip leeftijdswijfel

30. Het begrip twijfel dat voor de betrokkenen van belang is, is opgenomen in artikel 7 van de Voogdijwet "Art. 7. § 1. Wanneer de dienst Voogdij of de overheden bevoegd voor asiel, toegang tot het grondgebied, verblijf en verwijdering twijfel koesteren omtrent de leeftijd van de betrokken persoon, laat de dienst Voogdij onmiddellijk een medisch onderzoek door een arts uitvoeren teneinde na te gaan of deze persoon al dan niet jonger is dan 18 jaar. (...) § 3 Ingeval van twijfel over de uitslag van het medisch onderzoek, wordt met de jongste leeftijd rekening gehouden".³⁰

31. Het moment van twijfel over de leeftijd van het kind is de start van de hele procedure voor leeftijdsbepaling. Dit moment is dus cruciaal voor de toekomst van het kind, en er bestaat op dit punt een lacune in de wetgeving. Er zijn geen criteria voor het uiten van de twijfel, er is geen formele motivering vereist, noch wordt deze door de autoriteiten gegeven. Nochtans moeten alle administratieve handelingen naar behoren worden gemotiveerd om de objectiviteit ervan te waarborgen, een voorwaarde waaraan in dit geval niet is voldaan.

32. Het feit dat men over identiteitsdocumenten beschikt, of over bewijsstukken waaruit blijkt dat men minderjarig is, wordt niet in aanmerking genomen bij de vaststelling van twijfel, hetgeen in strijd is met het beginsel van de bewijskracht van buitenlandse akten in het Wetboek van Internationaal Privaatrecht (IPR).³¹ Zij hebben namelijk bewijskracht tot het tegendeel bewezen is en niet andersom.

"4.3. Het EESC herinnert er ook aan dat een vermoeden van geldigheid van door de jongere overgelegde buitenlandse documenten van de burgerlijke stand ten gunste van zijn of haar minderjarigheid moet gelden en dat deze de eerste elementen moeten zijn die in aanmerking worden genomen om de minderjarigheid vast te stellen. Alleen een formele betwisting van de echtheid van de overgelegde akte van de burgerlijke stand zou het mogelijk moeten maken het daaraan verbonden vermoeden van geldigheid te weerleggen (...) 4.5. De procedure voor het verifiëren van de leeftijd van de vreemdeling dient echter in beginsel alleen te worden gebruikt wanneer de vreemdeling niet beschikt over officiële administratieve documenten waaruit zijn of haar leeftijd blijkt en in gevallen van ernstige twijfel (14). (...) 4.7. Het EESC verzoekt de lidstaten de minderjarigheid te beoordelen aan de hand van een reeks bewijsstukken, in de eerste plaats de verklaringen van de betrokkene, de overgelegde documenten van de burgerlijke stand, de gesprekken met de betrokkene en, in voorkomend geval, de verificatie van de authenticiteit van de documenten van de burgerlijke stand, waarbij wordt benadrukt dat een medische leeftijdsbeoordeling alleen in geval van hardnekkige twijfel en als laatste redmiddel mag worden uitgevoerd. 4.8. Gezien hun bijzondere kwetsbaarheid herinnert het EESC eraan dat aan kinderen onder de 18 het voordeel van de twijfel moet worden gegeven. (...) 4.12. Het EESC stelt voor dat in laatste instantie, bij gebrek aan bewijsstukken en in geval van ernstige twijfels over de leeftijd van de minderjarige, een multidisciplinaire leeftijdsbepaling wordt uitgevoerd door onafhankelijke beroepskrachten met de nodige deskundigheid en kennis van de culturele en etnische achtergrond van de betrokkene. De in Engeland toegepaste procedures kunnen als inspiratiebron dienen".

33. De twijfel wordt meestal zonder enige motivering uitgesproken, en lijkt door de behandelende ambtenaar op discretionaire wijze te worden genomen. Deze ambtenaar werkt meestal voor de Dienst Vreemdelingenzaken, de overheidsdienst die migratiekwesties behandelt en geen mandaat heeft om de belangen van het kind te respecteren. De legitimiteit van de Dienst Voogdij als kinderbeschermingsdienst wordt in twijfel getrokken, wanneer deze niet uit eigen beweging twijfels uit en zich slechts schikt naar de keuzes van andere autoriteiten (Dienst Vreemdelingenzaken en/of politie).

²⁹ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de bescherming van niet-begeleide minderjarige migranten in Europa, J.O.U.E, n ° C429/24, 11.12.2020.

³⁰ Artikel 7 van de programmawet van 24 december 2022: voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, Belgisch Staatsblad, 31.12.2002.

³¹ Artikel 28 van het Wetboek voor internationaal privaatrecht

34. Het gebruik zelf van de term "twijfel" is onduidelijk, en de auteurs zijn van mening dat dit begrip te vaag is, hetgeen leidt tot verschillende interpretaties en een gevoel van willekeur. Wat wordt er dan bedoeld met de jongste leeftijd?³² De jongste leeftijd van de eindresultaten of van elke test in het leeftijdsonderzoek?

Het subsidiaire karakter van leeftijdsbepaling en het gebruik van andere, niet-medische methoden

35. De auteurs wensen te benadrukken dat de gebruikte medische bottesten bij het leeftijdsonderzoek niet subsidiair toegepast worden. Zij dringen erop aan dat het leeftijdsonderzoek in België uitsluitend gebaseerd is op medische tests, zonder rekening te houden met ander bewijsmateriaal zoals documenten en psychosociale beoordelingen. Zij menen dat dit een schending is van artikel 8 van het IVRK en van artikel 24 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

36. Het wettelijk kader voor leeftijdsbepaling in België is vastgelegd in artikel 7 van de Programmawet van 24.12.2002, hoofdstuk 6: *"Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen."* § 1. *Wanneer de dienst Voogdij of de overheden bevoegd voor asiel, toegang tot het grondgebied, verblijf en verwijdering twijfel koesteren omtrent de leeftijd van de betrokken persoon, laat de dienst Voogdij onmiddellijk een medisch onderzoek door een arts uitvoeren teneinde na te gaan of deze persoon al dan niet jonger is dan 18 jaar. Het medisch onderzoek geschiedt onder toezicht van de dienst Voogdij. De kosten van dat medisch onderzoek zijn ten laste van de overheid die het heeft gevraagd. Ingeval de dienst Voogdij uit eigen beweging een onderzoek laat verrichten, zijn de kosten ten laste van die dienst.* § 2. *Wanneer uit het medisch onderzoek blijkt dat betrokkene minder dan 18 jaar oud is, wordt gehandeld overeenkomstig artikel 8. Wanneer uit het medisch onderzoek blijkt dat betrokkene meer dan 18 jaar oud is, vervalt de hoede door de dienst Voogdij van rechtswege. De dienst Voogdij stelt daarvan onmiddellijk de betrokkene in kennis, alsook de overheden bevoegd voor asiel, toegang tot het grondgebied, verblijf en verwijdering, en iedere andere betrokken overheid. §3. Ingeval van twijfel over de uitslag van het medisch onderzoek, wordt met de jongste leeftijd rekening gehouden."*³³

37. In de beschrijving van de opdracht van de dienst voogdij wordt deze essentiële rol van de medische tests voor de identificatie van het kind verder uitgewerkt: " § 2. De Dienst coördineert de materiële organisatie van het werk van de voogden en oefent toezicht erop uit. Hij is belast met de volgende taken : [...] overgaan tot identificatie van de niet-begeleide minderjarigen en, indien de staat van minderjarigheid wordt aangevochten, de leeftijd laten nagaan door middel van een medisch onderzoek".³⁴ Dit medisch onderzoek bedoeld in artikel 7 van Titel XIII, hoofdstuk 6 "Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen" van de programmawet van 24 december 2002 kan psycho-affectieve tests omvatten.³⁵

Het is duidelijk dat het wettelijk kader sterk de nadruk legt op het gebruik van medische tests om de leeftijd van een minderjarige te bepalen. Dit heeft gevolgen voor de manier waarop het leeftijdsonderzoek in België wordt georganiseerd.

38. Indien de aangegeven leeftijd niet overeenstemt met de test, kent de voogdijdienst aan de jongere in kwestie een nieuwe geboortedatum toe. Men kan echter aanvoeren dat dit in strijd is met artikel 8 van het IVRK, omdat een aspect van de identiteit wordt ontkend. Het Comité voor de rechten van het kind heeft een aantal zaken voorgelegd gekregen waarin het toekennen van een nieuwe leeftijd in strijd bleek te zijn met artikel 8. Het gaat met name om de niet-erkenning van overgelegde documenten zoals een geboorteakte of een paspoort. Deze weigering om de echtheid van het voorgelegde document te erkennen (zonder verder bewijs) kan worden beschouwd als een inbreuk op de persoonlijke identiteit van het kind. De geldigheid van de documenten moet dus worden gecontroleerd, of er moet informatie worden ingewonnen bij de autoriteiten van het land van herkomst (indien het kind hierdoor niet in gevaar wordt gebracht). Het Comité stelt daarom dat documenten als geldig moeten worden beschouwd zolang er geen duidelijk bewijs is (voordeel van de twijfel). De Belgische praktijk gaat echter vaak voorbij aan documenten en vertrouwt uitsluitend op medische tests.

Doeltreffendheid van de test (medisch-sociale aspecten)

³² Artikel 7, §3, programmawet van 24 december 2002: voogdij over niet begeleide minderjarige vreemdelingen, Belgisch Staatsblad, 31.12.2002.

³³ Ibidem.

³⁴ Artikel 3, §2, Programmawet (I) (art. 479) - Titel XIII - Hoofdstuk VI : Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, 24.12.2002.

³⁵ Artikel 3, Koninklijk besluit tot uitvoering van Titel XIII, Hoofdstuk 6 " Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen " van de programmawet van 24 december 2002.

39. In België zal een door de FOD Justitie opgerichte adviesraad binnenkort een rapport uitbrengen de medische aspecten van het leeftijdsonderzoek. Deze adviesraad wordt voorgezeten door deskundigen van de KUL (Katholieke Universiteit Leuven) en de UGent (Universiteit Gent). De Belgische Koninklijke Academie voor Geneeskunde werkt ook aan een advies over leeftijdstests. De auteurs wachten nog steeds op deze resultaten om het wetenschappelijke aspect van de kwestie verder uit te diepen.

40. Niettemin beschikken de auteurs reeds over een aantal interessante gegevens naar aanleiding van een vraag voor advies aan de Orde der Artsen, die in 2017³⁶ het standpunt herhaalde dat zij in 2010 had ingenomen. Hier volgen enkele uittreksels: "*X-stralen zijn ioniserende stralen die een gevaar voor de gezondheid kunnen inhouden. (...) Bestraling mag slechts toegepast worden met de nodige omzichtigheid, vooral bij een jonge persoon. Ze dient zo laag en kort mogelijk gehouden te worden en dient in overeenstemming te zijn met de richtlijnen van radioprotectie. Ze mag niet nutteloos herhaald worden. De interpretatie van een röntgenfoto is geen onfeilbare methode om de leeftijd van een persoon te bepalen. Voor deze interpretatie is een bijzondere expertise vereist. De techniek van de botleeftijdsbepaling laat enkel toe de leeftijd van het skelet vast te stellen; het overeenstemmen met de burgerlijke leeftijd van de persoon is een diagnostische beoordeling. Verschillende factoren (etnische, genetische, endocrinische, sociaaleconomische, nutritionele, medische, ...) kunnen de groei van een individu beïnvloeden. De tabellen voor de botleeftijdsbepaling die als referentie dienen, zijn opgemaakt op grond van een bepaalde bevolking; de meest gebruikte zijn gebaseerd op de westerse blanke bevolking. Opdat de verwijzing relevant zou zijn, dient de persoon op wie ze toegepast worden tot dezelfde bevolking te behoren. De dentale criteria hangen in het bijzonder af van de etnische oorsprong en van het sociaaleconomisch en nutritioneel niveau van het individu. Bovendien is er een probleem met de reproduceerbaarheid van de interpretatie van de onderzoeken tussen verschillende deskundigen. Schatting houdt altijd een onnauwkeurigheidfactor in en kan bijgevolg slechts leiden tot een betrouwbaarheidsinterval. Twijfel moet altijd uitvallen in het voordeel van de persoon die verklaart minderjarig te zijn. Blootstelling aan ioniserende stralen is ethisch gezien slechts gerechtvaardigd wanneer ze meer voordelen biedt dan nadelen. De dienst Voogdij moet het belang van de leeftijdsbepaling bij benadering afwegen tegen het, zij het minieme, gevaar dat de verwezenlijking ervan schade toebrengt aan de gezondheid van het individu. De Nationale Raad meent om de hierboven uiteengezette redenen dat de andere indicatoren die leeftijdsbepaling van het individu mogelijk maken niet verwaarloosd mogen worden. In elk geval mag de test niet uitgevoerd worden zonder de toestemming van de persoon, die de nodige informatie verkregen dient te hebben over het doeleinde, de contra-indicaties en de inherente risico's van de test. Deze informatie dient te worden verstrekt in een duidelijke en begrijpelijke taal, eventueel door bemiddeling van een tolk. De toestemming dient uitdrukkelijk gegeven te worden. Bijstand van een voogd of van een referentiepersoon is belangrijk voor de betrokken persoon in dit stadium van de procedure, ofschoon de programmawet van 24 december 2002 bepaalt dat een voogd aangewezen wordt wanneer het statuut van NBMV bewezen is, behalve in uiterst dringende noodzakelijkheid. De onderzoeker dient te beschikken over de nodige tijd en gunstige omstandigheden om een kwalitatieve test uit te voeren. Het onderzoek dient uitgevoerd te worden met eerbied voor het individu (...)*".³⁷

41. De Orde der Artsen vestigt de aandacht op verschillende problematische aspecten van het huidige leeftijdsonderzoek, waaronder: de betrouwbaarheid van röntgenfoto's voor niet-medische doeleinden; de betrouwbaarheid van de reproduceerbaarheid van de resultaten tussen verschillende specialisten en ziekenhuizen; de invloed van factoren die de resultaten kunnen beïnvloeden (etnische, genetische, endocriene, sociaaleconomische, voedings-, medische enz. factoren).

42. De auteurs willen erop wijzen dat geen van de gebruikte methoden specifiek voor NBMV's is ontworpen of getest. In sommige landen van herkomst stellen er zich ook problemen bij het bijhouden van geboorteregisters, die als referentie dienen voor de analyse van botanalyses. Het gebrek aan nauwkeurigheid in de landen van herkomst beïnvloedt dus de statistieken en gegevens waarop specialisten zich baseren. In België gebruikt de Dienst Voogdij de drievoudige bot-test (tanden, sleutelbeen en pols) gebruikt. In wat volgt, bespreken de auteurs elk van deze tests bespreken.

³⁶ <https://ordomedic.be/nl/adviezen/deontologie/minderjarigen/bottesten-voor-de-leeftijdsbepaling-van-niet-begeleide-minderjarige-vreemdelingen-nbm>

³⁷ <https://ordomedic.be/nl/adviezen/deontologie/consent-fully-informed/testen-voor-leeftijdsbepaling-bij-niet-begeleide-minderjarige-vreemdelingen>

43. Het orthopantomogram (panoramische radiografie van het gebit) is niet onderworpen aan een protocol van de Dienst Voogdij en is gebaseerd op de analyse van wijsheidstanden³⁸ uit het onderzoek van Demirjan en Kohler.³⁹ Dit onderzoek werd verricht bij een populatie Kaukasische jongeren. Daarnaast is er wetenschappelijke controverse over de mate van ontwikkeling van wijsheidstanden.^{40,41} De verschillen in veronderstelde leeftijd kunnen oplopen tot 14 maanden, afhankelijk van de bestudeerde populatie.⁴² Het onderzoek naar de ontwikkeling van wijsheidstanden heeft ook een foutmarge van 3 jaar tot 3,5⁴³ jaar voor vrouwen en 2,6 jaar voor mannen.⁴⁴

44. De eerste methode voor polsradiografie dateert uit de jaren vijftig en werd uitgevoerd op een publiek van Amerikaanse jongeren uit de goeude klasse.⁴⁵ Het oorspronkelijke doel ervan was vroegtijdige of late botrijping ten opzichte van het gemiddelde vast te stellen, om zo groeistoornissen op te sporen. Zij waren dus bedoeld om de leeftijd van het skelet te bepalen door de chronologische leeftijd van het kind te kennen, zoals de methode van Tanneur en Whitehouse, en niet omgekeerd.⁴⁶

45. De radiografie van het sleutelbeen is gebaseerd op een classificatie van ontwikkeling in 5 stadia en er bestaat een discrepantie tussen de gebruikte protocollen, tussen de ziekenhuizen die de tests uitvoeren, en de Dienst Voogdij, en de wetenschappelijke literatuur met betrekking tot de ontwikkelingsstadia.⁴⁷ De resultaten van röntgenfoto's van de pols zijn sterk afhankelijk van de kwaliteit van het beeld en de positie van de pols.⁴⁸

46. Daarenboven is het moeilijk om röntgenfoto's op een systematische en identieke wijze te analyseren en dit te reproduceren. Verder houdt de huidige procedure geen rekening met etnische variaties die vaak leiden tot een onder- of overschatting van de leeftijd.⁴⁹ Andere factoren zoals geslacht⁵⁰, zwangerschap⁵¹, hormonale groeiachterstand⁵², milieu, klimaat, sociaaleconomische omstandigheden⁵³ en trauma⁵⁴ worden niet in rekening genomen bij het schatten van de leeftijd, hoewel zij cruciale elementen zijn in de groei van een jongere.

³⁸ Thevissen PW, Fieus S, Willems G. "Third molar development: evaluation of nine tooth development registration techniques for age estimations.", *J Forensic Sci.*, Vol. 58(2), 2013, 393-397, [hier](#) raadpleegbaar.

³⁹ Demirjan A, Goldstein H, Tanner JM., « A new system of dental age assessment », *Hum Biol.*, Vol. 45(2), 1973, 211-227

Kohler S, Schmelzle R, Loitz C, Puschel K., « Die Entwicklung des Weisheitszahnes als Kriterium der Lebensaltersbestimmung. », *Ann Anat.*, Vol. 176(4), 1994, 339-345, [hier](#) raadpleegbaar.

⁴⁰ J. Thorson, U. Hagg, « The accuracy and precision of the third mandibular molar as an indicator of chronological age », *Swed. Dent. J.*, 15, 1991, 15-22, [hier](#) raadpleegbaar.

⁴¹ A. C. Solari, K. Abramovitch, « The accuracy and precision of the third molar development as an indicator of chronological age is Hispanics », *J Forensic Sci*, 47(3), 2002, 531-535, [hier](#) raadpleegbaar.

⁴² K. Gunst, K. Mesotten, A. Carbonez, G. Willems, "Third molar root development in relation to chronological age : a large sample sized retrospective study", *Forensic Science International*, 136, 2003, 52-57, [hier](#) raadpleegbaar.

⁴³ J. Thorson, U. Hagg, « The accuracy and precision of the third mandibular molar as an indicator of chronological age ».

⁴⁴ A. C. Solari, K. Abramovitch, « The accuracy and precision of the third molar development as an indicator of chronological age is Hispanics ».

⁴⁵ D.J Bell, «Radiographic Atlas of Skeletal Development of the Hand and Wrist », <https://radiopaedia.org/articles/radiographic-atlas-of-skeletal-development-of-the-hand-and-wrist>

⁴⁶ K.Ashizawa, «Les erreurs d'interprétation dans l'étude de l'estimation des stades de la maturation osseuse par un observateur utilisant la méthode de Tanner-Whitehouse », *Bulletins et Mémoires de la Société d'Anthropologie de Paris Année 1974* 1-3 pp. 335-350, [hier](#) raadpleegbaar.

⁴⁷ A. Schmeling, R. Schulz, W. Reisinger, M. Mülher, K-D. Wernecke, G.Geserick, » *Studies of the time frame for ossification of medial clavicular epiphyseal cartilage in conventional radiography* », *Int. J. Legal Med.*, 118, 2004, 5-8, [hier](#) raadpleegbaar.

⁴⁸ F. Gabioud, « Des méthodes d'évaluation de l'âge d'un être humain ». Thèse de doctorat ; Université de Genève, 2009, [hier](#) raadpleegbaar.

⁴⁹ S.Koshy, S. Tandon, *Dental age assessment : the applicability of Demirjian's method in south indian children*, *Forensic Sci Int*, 8 ;94(1-2), 1998, 73-85 [hier](#) raadpleegbaar; F. Gabioud, « Des méthodes d'évaluation de l'âge d'un être humain »; A. Olze, C. Peschke, R. Schulz, A. Schmeling, » *Studies of the chronological course of wisdom tooth eruption in a German population* », *Forensic Leg Med*, 15(7), 2008, 426-429 [hier](#) raadpleegbaar; A. Olze, P. van Niekerk, R. Schulz, A. Schmeling, « *Studies of the chronological course of wisdom tooth eruption in a Black African population* », *J Forensic Sci* ;52(5), 2007, 1161-1163, [hier](#) raadpleegbaar ; M. Y. Iscan, Loth, S. R., & Wright, R. K., « *Racial variation in the sternal extremity of the rib and its effect on age determination* », *JForensic Sci*, 32(2), 1987, 452-466, [hier](#) raadpleegbaar.

⁵⁰ A. C. Solari, K. Abramovitch, « The accuracy and precision of the third molar development as an indicator of chronological age is Hispanics ».

⁵¹ RP Mensforth, CO Loverjoy, « *Anatomical, physiological and epidemiological correlates of the aging process : a confirmation of multifactorial age determination in The Libben skeletal population* », *Am J Phys Antropol.*, 68(1), 1985, 87-106, [hier](#) raadpleegbaar.

⁵² <https://www.lissa.fr/rep/articles/1772214>; C. Rahimy, F. Bernaudin, C. Azau, F. de la Roque, S. Lemerle, P. Reinert, *Avances staturales de l'enfant*, *Presse Med*, 6 ; 19(32), 1990, 1490-1493, [hier](#) raadpleegbaar.

⁵³ S. Martin-de las Heras, P. Garcia-Fortea, A. Ortega, S. Zococovich, A Valenzuela, *Third molar development according to chronological age in populations from spanish and Magrebian origin*, *Forensic Sci Int*, 15; 174(1), 2008, 47-53, [hier](#) raadpleegbaar.

⁵⁴ Z. Solomon, A. Ohry, *The Toll of War Captivity : Vulnerability, Resilience and Premature Aging*, in E. Martz (eds.), *Trauma Rehabilitation After War and Conflict*, Springer, 2010, 361, [hier](#) raadpleegbaar; P. Tricket et al., *Child Maltreatment and Adolescent Development*, *Journal of Research on Adolescence*, 21, 2011, pp. 3-20, [hier](#) raadpleegbaar; K-H. Ladwig, AC. Brockhaus, J. Baumert, K. Lukaschek, RT. Emeny, et al., *Posttraumatic Stress Disorder and Not Depression Is Associated with Shorter Leukocyte Telomere Length. Findings from 3,000 participants in the Population-Based KORA F4 Study*, 2013, [hier](#) raadpleegbaar.

47. Het ontbreken van een uniform protocol tussen alle ziekenhuizen die leeftijdsonderzoeken uitvoeren, wordt door de auteurs als problematisch beschouwd, gezien het belang van dit medisch onderzoek. In de wet is hierover niets bepaald en de Dienst Voogdij volgt over het algemeen de conclusies van de artsen.

48. Met betrekking tot deze kwestie dringt het EESC er in zijn aanbevelingen op aan: "*1.11. Het EESC verzoekt de lidstaten de minderjarigheid te beoordelen op basis van een reeks bewijsstukken, in de eerste plaats de verklaringen van de betrokkene, de overgelegde documenten van de burgerlijke stand, gesprekken met de betrokkene door bevoegde beroepsbeoefenaars en, in voorkomend geval, verificatie van de echtheid van de documenten van de burgerlijke stand. 1.12. Het EESC nodigt staten uit om, bij gebrek aan reëel betrouwbare medische tests, het gebruik hiervan te stoppen. Het EESC is van mening dat het ontbreken van een betrouwbaar controlemiddel niet mag worden gebruikt als rechtvaardiging voor het gebruik van middelen waarvan bekend is dat zij een schatting zijn. (...) 2.5. Het stelt ook dat de uiteenlopende en ingewikkelde situaties waarmee NBMV te maken krijgen een multidisciplinaire (juridisch-psychisch-medisch-sociaal), alomvattende en holistische aanpak vergen*".⁵⁵

Besluit

49. Zoals de auteurs met deze interventie hebben aangetoond, is de gebruikte methode van het leeftijdsonderzoek op nationaal niveau niet onomstreden. Zij moet derhalve met grote zorg worden geanalyseerd en hetzelfde gewicht moet worden toegekend aan andere elementen die de minderjarigheid ook kunnen aantonen. Bovendien heeft de Raad van State in 1998 bepaald dat de medische methoden die voor de leeftijdsbepaling worden gebruikt, onbetrouwbaar kunnen zijn voor personen tussen 14 en 18 jaar.⁵⁶ Tenslotte heeft de Vlaamse Commissaris voor de Rechten van het Kind in zijn jaarverslag de Belgische autoriteiten gevraagd deze medische tests niet als norm te hanteren.⁵⁷ De Federale Ombudsman merkte in zijn jaarverslag ook op dat de huidige leeftijdsbepalingsprocedure niet voldoende rekening houdt met de belangen van het kind, wegens het gebruik van medische methodes.⁵⁸ Dit heeft echter niet geleid tot een verandering in de praktijk.

50. Op Europees niveau heeft uw Hof nog geen enkele richtsnoeren gegeven over de kenmerken van een leeftijdsbepalingsprocedure als maatregel die de grondrechten van kinderen afkomstig uit een derde land aanzienlijk kan aantasten. De auteurs zijn evenwel van mening dat de leeftijdsbeoordelingsprocedures wegens de mogelijke invloed ervan op de morele en lichamelijke integriteit van de betrokkene onder de in artikel 8 bedoelde maatregelen, handelingen of nalatigheden vallen, en dus aan de voorschriften ervan moeten voldoen. De auteurs herinneren eraan dat dit hof reeds heeft geoordeeld dat een inmenging in het privéleven de waarborgen van artikel 8 slechts kan vervullen indien zij in overeenstemming is met de wet⁵⁹, noodzakelijk is om in het concrete geval het betrokken legitieme doel te bereiken⁶⁰, en evenredig is aan dat doel.⁶¹

51. De auteurs betogen dat ongeschikte leeftijdsonderzoeken niet in verhouding staan tot enig legitiem doel, gelet op de verhoogde kwetsbaarheid van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Vooral omdat in artikel 25, lid 5, van de procedurerichtlijn wordt bepaald dat leeftijdsbepaling moet plaatsvinden met volledige eerbiediging van de menselijke waardigheid, en dat de minst invasieve methode moet worden gebruikt.⁶²

52. Anderzijds hebben het EASO, het UNHCR en de Raad van Europa er allen op gewezen dat medische tests niet de enige methode mogen zijn om de leeftijd van een jongere te bepalen. Aangezien er geen exacte methode is om de leeftijd van een jongere te bepalen, is een multidisciplinaire en holistische aanpak nodig waarbij gebruik wordt gemaakt van de minst invasieve methoden. In geval van twijfel kunnen medische tests worden uitgevoerd als aanvullend bewijs, maar het resultaat van deze tests kan op zichzelf geen beslissende factor zijn.⁶³ Volgens het Europees Parlement "*zijn de medische technieken die in sommige lidstaten worden gebruikt om de leeftijd te*

⁵⁵ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de bescherming van niet-begeleide minderjarige migranten in Europa, J.O.U.E, n° C429/24, 11.12.2020.

⁵⁶ C.E (11e ch), 28 december 1998, n° 77.847.

⁵⁷ Kinderrechtencommissariaat, 'Het wachten moe : jaarverslag 2020-2021', 17.11.2021, p. 126, [hier](#) raadpleegbaar.

⁵⁸ Federale ombudsman, Jaarverslag 2020, 28.04.2021, p 42, [hier](#) raadpleegbaar.

⁵⁹ Malone v. Verenigd Koninkrijk, (No. 8691/79), 02.08.1984, paras. 66-68; Hasan and Chaush v. Bulgarije [GC] (No. 30985/96), 26.10.2000, para. 84 met meer verwijzingen.

⁶⁰ Coster v. Verenigd Koninkrijk [GC] (No. 24876/94), 18.01.2001, para. 104, met meer verwijzingen.

⁶¹ Connors v. Verenigd Koninkrijk, (No. 66746/01), 27.05.2004, paras. 81-84.

⁶² Artikel 25.5, Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming.

⁶³ EASO, Practical Guide on Age Assessment - Second Edition, 2018, p. 40; WENKE, D., Age assessment: Council of Europe member states' policies, procedures and practices respectful of children's rights in the context of migration, september 2017, p. 25; UNHCR, The Way Forward to Strengthened Policies and Practices for Unaccompanied and Separated Children in Europe, julia 2017, p. 12.

bepalen ongeschikt en invasief, omdat zij trauma's kunnen veroorzaken en omdat sommige van deze methoden, die gebaseerd zijn op de botleeftijd of de mineralisatie van het gebit, nog steeds omstreden zijn en grote foutmarges vertonen".⁶⁴ Het dringt aan op een methode om te beoordelen wat "een multidisciplinair onderzoek aan de hand van verschillende criteria door onafhankelijke en gekwalificeerde artsen en deskundigen moet zijn, dat op een wetenschappelijke, veilige en eerlijke manier wordt uitgevoerd, geschikt is voor kinderen en gedifferentieerd is naar gelang van hun geslacht, met speciale aandacht voor meisjes".⁶⁵ Tot slot herinnert het Parlement er ook aan dat "medische onderzoeken alleen mogen worden uitgevoerd wanneer andere methoden om de leeftijd vast te stellen hebben gefaald".⁶⁶

53. Deze redenering wordt bevestigd door het Comité voor de Rechten van het Kind, dat in zijn slotopmerkingen van februari 2019 aan België het volgende stelt: "Het [het Comité] is echter bezorgd over berichten dat: a) Het gebruikte triple test om de leeftijd van niet-begeleide kinderen te bepalen, indringend en onbetrouwbaar is, en de beroepsprocedure niet doeltreffend is; [...] 42. Met verwijzing naar zijn algemeen commentaar nr. 6 (2005) over de behandeling van niet-begeleide en van hun familie gescheiden kinderen buiten hun land van herkomst, beveelt het Comité de Staat die partij is aan: (a) een uniform protocol te ontwikkelen over methoden voor leeftijdsbepaling dat multidisciplinair en wetenschappelijk onderbouwd is, waarbij de rechten van het kind worden gerespecteerd en dat alleen wordt gebruikt in geval van ernstige twijfel over de leeftijd die door de betrokken persoon wordt beweerd, en waarbij rekening wordt gehouden met beschikbare ondersteunende documenten of andere bewijsvormen, en te zorgen voor toegang tot effectieve beroepsmechanismen" (CRC/C/BEL/CO/5-6).

54. Niettegenstaande deze aanbevelingen heeft België nog geen initiatief genomen om haar huidige praktijk met betrekking tot leeftijdsbepaling te wijzigen; in dit verband verklaarde de minister van Justitie op 09.06.2021: "De multidisciplinaire benadering zoals beschreven in de EASO-gids neemt, naast de chronologische leeftijd, nog andere aspecten in overweging, zoals de noden van jonge migranten, de psychologische ontwikkelingsnoden en culturele en omgevingsfactoren. Met andere woorden, dat is een andere finaliteit dan de feitelijke meerderjarigheid of minderjarigheid vast te stellen. Dit veronderstelt dat men diepgaande gesprekken door gekwalificeerd personeel voert met deze jongeren. De dienst Voogdij zet geen stappen om dergelijk multidisciplinair leeftijdsonderzoek te ontwikkelen. Bovendien is mij geen wetenschappelijke studie bekend die stelt dat op basis van gesprekken kan worden uitgemaakt of een persoon meer of minder dan 18 jaar oud is. [...] Geen multidisciplinair onderzoek dus zoals in de EASO-gids, maar de medische leeftijdsonderzoeken combineren vandaag reeds een radiografie van de pols, het sleutelbeen en een ortopantomagram, de zogenaamde triple test. [...] Deze methode wordt internationaal gezien als de beste methode die er momenteel bestaat".⁶⁷

⁶⁴ Resolutie van het Europees Parlement van 12 september 2013 over de situatie van niet-begeleide minderjarigen in de EU (2012/2263(INI)), para 15, 12.09.2013.

⁶⁵ Ibidem

⁶⁶ Ibidem

⁶⁷ Belgische kamer van volksvertegenwoordigers, Commissie van Justitie, 2020-2021, CRIV 55 COM 509, vraag nr. 18722C.

Plate-forme mineurs en exil
Platform kinderen op de vlucht

